

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész evre	10	kr.
Felévre	5	"
Negyedévre	2	"
Egy hétre	1	"

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **KOHANYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

500 szavas petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzáró hirdetések alkuszint jutányos aron vétettek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

Dr. Bakonyi Samu beszéde.

— Elmondta 1898. márczius 15-én a debreczeni városi tanács a szabadságbaroz ötvenedik évfordulójára alkalmából rendezett ünnepélyen. —

Tegnap délután hangzott el ez az ima Debreczen piacán, melyet áhitattal hallgatott végig a tizezrekre menő közönség s mi boldognak érezzük magunkat, hogy közölhetjük egész terjedelmében t. olvasóinkkal. A beszéd így hangzik:

Ünnepelő gyülekezet!

Mint templomainkban az Ur felkent szolgálói: Istennek e szabad ege alatt, érdemtelten társatok én is hadd forduljak lelkem fohászával a minden segedelem Urahoz, hogy magasztalhassam eme napnak érdemét! Mert oh csak szavak az én szavaim, de a miket beszélnek, tettek valának azok: a Te erős kezűnek méltó cselekedetei, ki akkoron szent lelkeddel megszálltad népedet, hogy tudjon a Te akaratod szerint cselekedni. Legy hát én velem is életemnek ez órájában, oh szabadság Istene, hogy mind, a kik ide jöttek a Te dicséretedre, megtalálják azt ajkaimon.

Áhitatot és hálát lehelnék a lélekbe a tavasznak balzsamos fuvallmai s volt-e még nemzetnek áhitatra nagyobb oka, hállára szentebb kötelessége, mint minékünk e mai napon, mikor a vágy, az emlékezet és remény szárnyain szívünk visszazáll a félszázad előtti tavasz dicsőségébe. Áhitat és hálát a magyarnak méltó érzései, mert ez ama nap, melyen századoknak szunnyadó sok álmat elővalóra vált a c s e l e k v ő nép!

Igen, szeretett polgártársaim, ez ama nap, mely annyi örök emlékü nap dicsőségében gazdag történetünk minden más napjától az óntudatra ébredt nemzeti akarat senkit sem kérdő, sem mire nem váró cselekvése által különböz k.

Egész Európa mozog. Az idő félszázad-al előbbre rugott. Egy gondolat rezgi át egész Európát, hogy a létező állapot tovább nem maradhat. Nincs többé idő hosszas tanácskozásra. Az eszmék meg vannak érve, az élet szükségse követeli szokot.

Magyarország pillanatai drágák. Mi máskor csak hosszuidőszak alatt fejlődhetett ki, most rövid uton s haladék nélkül törvénybe foglalando.

Igy szolt a márcziusi ifjuság s a mit mondott, azt megcselekvé, eleibe léptette, mielőtt a törvény megalkotva avagy szentesítve lett volna.

Oh, mert a fölébredt nemzet tudta, hogy hoztak már neki törvényt sokat, szépet, üdvös törvényeket, miket mind királyi eskü szent esített, de azon a napon, melyen az idő félszázad-al előbbre rugott: többet bizott önmagában és amit először k ö v e t e l t, azt világtörténelmi erővel, ugyanazon napon megisvalósította ez az első és utolsó magyar forradalom.

»Sokan elakarják mozgalmunktól e nevet disputálni — írja öt nappal később Petöfi — és miért. Mert vér nem folyt. Ez csak dicsősége a dolognak, de a dolgot nem változtattja meg.

Mért akarnók hát mi megváltoztatni. Törpe korszak kicsiny munkásai, kik az ő tettek műven csak rombolni tudunk: jobban akarjuk tudni cselekedeteik értelmét, mint ők maguk?

Nincs rajta mit takarni, nemzetem, a feledés sűrű fatyla am földje örökre a rosszat, mit ellened mások vétettek, de a jót, a dicsőt, mit magad vívtál ki tennifju erőddel, övezze: mint a honszerző apákat, örök emlékezet gloriája!

Mert ama márcziusi eszmék' megvalósítói, — amelyekről D e á k Ferencz mondá, hogy győzelmük nélkül a korszak igényei s a fejlődő eszmék hatalma rég elsöpörte volna alkotmányunkat. — a márcziusi ifjak tudtak, hogy az emberi kéz által írott törvényt emberi kez szétépheti és érezték, hogy az a törvény, mit Isten keze írott a szívek mélyébe, magának az örök igazságnak változhatatlan alaptörvénye, melynek külső uralmát koronkint meggyöngítheti sőt el is nyomhatja az emberi nem legfőbb javára törő g o n o s z hatalom, de ki nem irt-hatja, el nem ölheti, mert a nyomás alatt csak erősödik és megújodik, mert örökéletű mint alkotója az Örökké való, maga!

Ennek a törvénynek feltartóztatlan igazsága irányítja a nemzeti cselekvést a félszázad előtti tavaszon. És hogy minden idők egyik legnagyobb költőjének mennyire igaz van, midőn kimondja, hogy « a n é p : a z E m b e r, » semmi sem bizonyítja inkább, mint a márcziusi tizenkét pont, a melyekben a nemzeti önállóság intézményei és biztosítékai mellé az egyetemes emberszeretet és társadalmi szabadság követelményei sorakoznak.

És hogy a nemzetek sorsát nem a vak véletlen szeszélye, hanem ezernyi tényező láthatatlan együttműködésének hatásában nyilvánuló magasabb Gondviselés intézi: nem igazolja-e a rövidlátó krónikás daczára a dolgok mélyében kutató s a népelek millió atómját egy öntudatos egészebe foglaló történelem.

Metternich politikája szinte hermetice elzárta hazánkat a külföld nemzeteinek eszme áramlatától s már-már úgy látszott, hogy Martinovich és társainak — annyi később martyrjának eme dicső elődeinek — vére hiába omlott: oly hosszú vana a nehéz álom s belőle oly hos-u a fölébredés. De a nemzetek közös gondviselése nem pihent. A föltámadt s újraéledő nemzeti kultúra rést ütött a zsarnokság emelte kínai falakon s a résen betódult az új eszmék áldáshozó szavallata. Apostolok tamadtak, kik az eszméket hirdették és megérelelék. S a parisi reform-lakomák demokrata borjuszetét még ki sem gunyol-hatja Lajos Fwöp cynicus minisztere, amikor a pozsonyi országgyűlés már régen vitatja átalakulásunkat. Kossuth márczius 3-án leteszi az Uj Magyarország alapkövét, 15-én a nemzet összetörő bilincseit és ugyanazon a napon indul az országgyűlés küldöttsége Bécsbe, hogy a királyi szentesítést kieszközölje.

A királyi szentesítés be is következett, de a rohamosan egymásra torlódo események is szentesítették a márczius 15-iki nagy elhatározást. Ha ma ötven éve forradalom volt Magyarországon, ez üdvös nemzeti és emberi örök igazságok törvénybe foglalását és megvalósulásáért volt: de az a forradalom, amely felülről tört ki a szentesített törvényekre, a nemzetnek háromszázados szenvedés árán kivívott legszentebb javára tört!

Mi ettől fogva a nagy tragoedia katasztrófájának sötét napjait a nemzet részéről történt, mindez többé nem forradalom, hanem

diadalában dicső, kétségbeesésében érthető önvédelem vala.

Mit beszéljek én nektek a legmagasztosabb nemzeti harez e mythosi korszakáról, Debreczen polgárai?! Lefessem-e nektek a a vérrel festett csatamezőket? Ágyuk dőrejének felzázad multán is gyenge visszhangja kelne szavamban. Szárguló huszárok robaját minék kövessem — a képzelet nem oly gyors. Szuronytszegező honvédek rohamait mondjam el? A költőre bízom.

De minék is erről mind beszélni Debreczenben? Hiszen nem minden köve arról regél-e e mi városunknak? Szeretjük hazánkat, szeretjük városunkat. De városunkat kétszeresen szeretjük, hogy hazánk védelmében — mikor oly kimagasló részt juttatott neki az i g a z s á g o s történelem — helyét becsülettel megállotta! Kell-e hát titeket emlékeztetni, debreczeni polgárok, mikor a ti falaitok közül hangzott két világrész legnagyobb szónokának csodátevő hangja?! Mikor városotokban emelkedett tetőpontra Magyarország uj-játeremtőjének ereje?!

E helyen, hol most állok, megszállt történet szelleme... A s z a b a d s á g t e r e n e k állnak Debreczen lakosságának tizezrei. Visszafojtott lélekzettel hallgatjuk valamennyien amaz erkélyről az agyunkat, vérunket átjáró, a lelkesedés extasisáig korbácsoló szótátot:

»Debreczen népe! Ime én a nemzet nevében Debreczen városát, a magyar szabadság őrvárosának nyilatkoztatom.«

»Debreczen azon szikla, melyre építeni fogja Isten a magyar szabadság szentegyházát, melyen diadalmaskodni a pokol kapui soha nem fognak!«

... Ah, de mi hirtelen elszáll az edes bűvölet. Tépett zászlók, bujdosók csapata; börtönök és bitók képe, vértanuk szárai követik...

— És ma, mint itt — igen, a magyar szabadság emez ö b r v á r o s á b a n — ünnepet ülünk, m é g i s fényes, nagy ünnepet széles e hazában. Sok szép, ragyogó ünnepi beszéd hangzik el ma hazaszerte. Elhangzik, mint a puszták kiáltó szó. És a kik e dicső multra egy napig visszaemlékeznek, elfelejtik, hogy a nemzet testén u j s e b e k tamadtak.

Oh márcziusnak szépséges tavasza, a te igazságod fakasszon rájok gyógyító balzsamirt. Fürödjön meg a te szabadságodban a szívek szolgálása, hogy megtisztulván, felismerje: mi minden javaid várják még diadalod!

Hiszen a világok alkotója azért adá a tavaszt, hogy teremtményei ujerőre lobbanva, az alkotás munkájának folytatására ösztönyt és életkedvet kapjanak. Minden teremtett lélek sejtelmes boldogság után eped: az ember vágya, reménye se lehet gyengébb — hiszen nem egy-e ma a szeretetben minden ember, minden magyar ember? — Csak hite el ne hagyja: akaratát megint teremtő tüzzel tör magásra s akkor, ha márcziusnak szent ünnepe nem marad e m l é k, hanem élő teljes valóra válik ismét, akkor, oh Uram, nemzet és ember szabadságának hatalmas Istene m e g h a l l g a t t a d mi mai forró imádságunk és bételik az ige, mit ma 50 éve kívánt a magyar nemzet:

»Legyen béke, szabadság és egyetértés!«

Beszédek Kossuth Lajos szob- rának leleplezésekor B.-Uj- városon.

I.

Bárczy Gyula ev. ref. s. lelkész imája.

Előtted borulunk le először, neked adunk
hálát Isten, jó Atyánk, mielőtt emlékezésünk
babérral övezné alakját, kegyeletünk leleple-
znie szobrát Kossuth Lajosnak, kinek nevéhez
a magyar haza felszabadulásának emlékét fűzi
szívünk.

Neked adunk hálát, mert nem feledjük
pillanatra sem, hogy multja, létalapja és jö-
vője benne van nemzetünknek, ki a nemzetek-
nek hőseit nevelsz.

Igy nevelted azt a dicső férfit is, akinek
emlékére ma ünnepet ülünk. Lángelkét lelked
ihlete, szavában isteni szód lelkesítte a tette,
hogy e nemzet, mely általad nyert szép hazát
és ez a föld, melynek hantját őseink vére
öntözte, megharczolhassa a harcot, mely után
buzgó imádság epedez százezrek ajkán.

Nem az embert istenítjük hat jó Atyánk
hanem hozzád az Istenhez könyörgünk, hogy
nagyjainknak honszerelmében mutass példát
nekünk, hogy az t a n i t s o n s l e k e s
i t t e n !

Bar hirdetné szobor dicső emlékét mind-
azoknak, kiknek nevével nevedre száll örök
dicsőség! hogy az apa fiát ide vezetve el,
tanulna meg minden magyar, hogy azt a há-
rom színű lobogót, melyen az egyenlőség, test-
vériség és szabadság szent jelszava leng, Te
adtd kezünkbe és kötelességünk tartani szép-
lőtlen l, míg csak szívünk dobog.

Bar juttatnád minél gyakrabban eszünk-
be, hogy munkás honszerelmünk és a benned
vetett rendületlen hit az a szikla, a melyen
hazánk él és virul.

Most enged meg, hogy a Magyar Mózes,
a nemzeti érzés Kánaánjába vezető telteinek
adjuk at a szót, hogy munkája a te nevének
és e drága hazának szeretetere lelkesítsen.
Amen.

II.

Dr. Benedek János beszéde.

Milyen tisztelt ünneplő közönség!
Szeretett honfitársaim!

A mai nap a kegyelet, a hála s a di-
csőség teljes visszaemlékezés örömmünnepe.

Ha végigtekintünk nemzeti történelmünk
lapjain, hajh! mily tömörkedet találunk, me-
lyet gyászra festett a kiontott drága vérnek,
s a kiömlött keserves könnyeknek egybepatakzó
zápora. S ezek között a mohácsi gyásznapi
nem a legszomorubb. Mert volt hazánknak
szenvedése azelőtt is, de volt sok örömnappja
is. A veszteségek, vereségek, belső torzalko-
dások szomorúságot keltő emlékei mellett ott
ragyog Nagy Lajos dicsőséges kora, midőn

Magyar tenger vizében hunyt el
Észak, kelet, dél fénylő csillaga:

s ott tündökölt eme vérrel írott könyv egyik
legfényesebb lapján igazságos Mátyás király
nagy neve s regél nekünk régi dalt régi dicső
segről, mikor

Nyögte Mátyás bus hadát
Bécsnek büszke vára.

A magyar nép történelme öröm és bánat
jölét és szenvedés, diadalmak és veszteségek
szakadatlan láncolata, melyben jó és balsors
egymást váltja föl, csak a mohácsi gyásznapi-
tól kezdve sötétebbnek mindinkább azok a
lapok s ezeknek a remény nélküli gyászos la-
poknak forgatása még ma is úgy hangzik,
mintha lánczesség volna.

Több, mint három századon át tartó
keserűségek és gyötrelmek kísérteties bus éj-
szakájára végre felpirkadt egy napon a sza-
badulás örömteljes hajnala, az első fényes
lángoló sugar oly hosszú sötétség után. Fel

virasztotta reánk a magyarok irgalmas Istene
azt a napot, melyet az elnyomott magyar
nemzet ihletett prófétái jós ajakkal előre
megjövendöltek s mely után új Simeonként
sóvárgott minden hü kebel

1848 márcziusa nemcsak a magyar nép
hanem az egész világ történelmének legverő-
fenyesebb korszaka, melynek tavaszi szellője
szabadságot fuvalt végig a rabigában görnye-
dező vén Európán keresztül, fölriasztva a
szunyadókat, feltűzelve a fasult sziveket,
lelkét öntve a csüggedőkbe, megacézozva a
szabadságért küzdő hősök ellenáthatatlan aka-
rat erejét!

Ifju szabadság szent hónapja te,
Zord éjszakára ébredt ifju hajnal,
Tőled dus a népek története
Szabadság mámorával, diadallal.
A sírfelbontó zsenge kikelet
A népszabadság szülő anyja lett;
S midőn a föld jegét, fagyát lerázta:
Lehult a zsarnoksáának szörnyü láncza.

1848 márczius 15-ke a magyar nemzet
önállóságának karácsonya, e napon született
sz üldözött, az elnyomott nép megváltója: a
százszor szent égi szabadság! És az ujszülöt-
tet, nem ált módjában élete csirájában le-
mészárolni, megfojtani Heródes poroszloinak:
megizmosodott, óriási fejlődött az s e fő-
színeről, míg ennek a hazának csak egy szem
homokja lesz, többé elpusztítani nem lesz ké-
pes semmiféle hatalom.

Ez a nap a mi hazánk történelmének
egyik legragyogóbb, legszebb napja marad
mind az idek végéig.

E napon zuzta darabokra a népakarat
ellenáthatatlan erejé a magyar nemzet sok
százados bilincseit, az elavult intézményeket
melyek választalat vontak e hazának polgárai
közé, e nap olozta föl az eddig lekötött esz-
met és gondolatot, felszabadítván a cenzura
hürcznyomása alól a sajtót, hogy szabad
szárnyon repülve szét a sajtó termései a ha-
zaban, nemes nagy eszmék magvaival termé-
kenyítsek a fokekony lelküket, e nap egyesí-
tette edes gyermekével, a bérczes Erdéllyel az
anya-országot, melynek kebeléről hazánk tes-
tének ezt a kiegészítü részt annyiszor lépé-
ték elszakították ármányos ellenségeink, hogy
ez által is rontsák, gyöngítsék a magyart.

Ez a nap dobta lomtar penésze közé a
nyakunkra erőszkolt s a magyarság jogte-
remtő s alkotmányos felfogásával s hagyó-
mányaival ellentétben állott dikasterialis rend-
szer igáját, kikialtván a népképviseleti alapon
nyugró felelős kormány behozatalát: e nap
törölte el a jobbágyi rendszer utolsó marad-
ványait, kimondván a köztelherviselést, a pol-
gári teljes egyenlőséget; e nap készítette elő,
sőt részben meg is valósította a testvériség-
get; e napon zenghetett igazán a magyar nem-
zet szózatos költője, hogy

Minden ember legyen ember
És magyar,
A kit e föld hord s egével
Betakar.

Oh milyen felemelő látvány a mi imá-
dott edes anyánknak, a magyar hazának
széplőtlen tiszta arcuzatán a szeretet sugár-
zását szemlélni, melyet egyformán érez min-
den gyermeke iránt; mily felemelő látvány
szép homlokán a nemes eszmék csillogása. —
Ó milyen rut volna e nemes arc, mily sötét
volna ez a derült homlok, ha eltorzítaná az
osztályharcz, az előítélet, vallási, felekezeti
türelmetlenség. Halások vagyunk az isteni
gondviselés iránt, hogy a mi sziveinkbe sze-
retetet oltott gyűlölet helyett s még Európa
szerte a társadalmi reakció sajnálatos jelen-
segeivel találkozhatunk, míg Bécsben s egész
Ausztriában, de még is a egalit és fraternité-
zaszlóvivő honában is a fekevesztett emberi
vad indulatok testvérgyűlöletre bujtató ki-
töréseit szemlélhetjük: addig mi egy szent
emlék, a szabadság, egyenlőség, és testvériség
legbuzgóbb apostolának: Kossuth Lajos apánk-

nak szobra mellett ünnepejük mártius 15-
ének, ennek a nagy és szent napnak 50-ik év-
fordulóját.

Ünnepe ez a nap mindenütt a hazában;
minden igaz magyar szív hevesebben dobog
e napon s különösen épen ma, midőn 1848
mártius 15-ének félszázados évfordulójához
jutottunk. A nemzeti akarat hatalmas meg-
nyilatkozásának emléke fűződik e naphoz,
illő tehát, hogy ugyanaz a nemzet, mely e
napon volt legdicsőbb, leghatalmasabb: szí-
vében, lelkében valódi nemzeti ünnepet ül-
jön; nem felsőbb parancsszóra, de szíve-lelke
legnemesebb sugallatát követve.

S méltóbban már nem lehet megünne-
pelni e napot, mint ünnepl Balmaz Ujváros
hazafias közönsége az által, hogy e capon
leplezi le emléksobrát annak a férfinak,
annak az apostolnak, kinek a márcziusi esz-
mék megtestesítésében, a haza ujjá alkotásá-
ban, a szabadság kivívásában oroszlan része
volt.

Azt a szobrot, mélyen tisztelt polgártár-
saim, — szemeink elől eltakarja ugyan egy
vékony lepel, — de lelkünkkel jól látjuk, itt
él annak élő képmása mindnyájunk szívében,
avagy van-e e hazában igaz magyar szív,
mely áhitatos ragaszkodással, rajongó szere-
tettel ne viseltetnék Kossuth apánk nagy ne-
ve, szent emléke iránt?

S kell-e B.-Ujváros hazafias népe — a
magyar szíve-lelke — előtt okát adnunk an-
nak, miért avattuk mi a mai nagy és lélek-
emelő emlékünnepet Kossuth Lajos emléksob-
rának felavatása által kettős magasztos ün-
neppé?

Ó nem Kossuthnak emelte e hazafias
közönség e szobrot, de önnön magának: saját
hazaszeretetét öntötte márványba, hogy tanu-
ságot és példát adjon erről a késő utókornak
is. Mert Kossuthot szeretni annyi mint a ha-
zát szeretni.

Az érdem, a tisztelet, a hála emlékszo-
lpa ez a szobor.

Erdeme mert üdvös eredményes nagy
munkának méltó megkoszorúása: tisztelete,
mert oly férfinak szól, ki lángelméjénél
egész világot bámulathá ejtő fényes tehetsége-
nél, s sziklánál szilárdabb jelleménél tova
erre annyira méltó s a hála jelvénye ez mert
annyi önzetlenség, anyai szeretet, a hazá-
nak hozott annyi önfeláldozás hálát, eser
hálát követel tőlünk és mi azzal késni nem
akarunk.

Valahányszor a szoborra fogunk pillan-
tani: a multak gyászos, mindamellet: oly
fényes képei fognak előttünk felelevenedni; vég-
ig vonulnak szemeink előtt annak a fényes
pályának mozzanatai, melyek Kossuth Lajos
életét valóságos bibliai történetté avatják.

Mit tett Kossuth a hazáért? Szükséges
e felelnem erre a kérdésre?

Elkezdve kora ifjuságától mikor már
tisztaban volt elhivatásával, azzal, hogy
életét, annak minden perczét, minden mu-
kasságát a hazának s a szabadságnak fogja
kassantelni. Már mint ifju ott küzd a jök sorá-
ban: s az írott országgyűlési tudósítások
által fölírni igyekszik a a tetszhalott álomba
merült nemzetet, hogy lássa a fénycsomót, me-
lyben, mint valamely gyújtópontban egyesültek
nemzeti értelmiség sugárai, hogy visszahatva
mintegy Phárosztól erősebb világot terjesze-
nek szerte messzire.

Majd az országgyűlés kapuinak bezárta
után a törvényhatósági tudósításokkal ért
el tüneményes hatást; megismertettek az or-
szág sérelmei, a hatalom tulkapasai s a nem-
zetet.

Am fölriasztotta a sötétség ördögeit is
s már az 1839. évban börtönbe taszították a
lángszavu publicisztát s éveken keresztül
ott sanylódt mint annyi más előde kiknek
egyébb bűnök nem volt csak, az hogy a ha-
zát szerették.

De nem törte meg a rabság Kossuthot,
sőt még nagyobb erővel haladt ezután ezéja
felé; a Pesti Hírlap vezérczikkei lángostó-
rok voltak, melyek fölkorbaosolták a szene-
delyeket; a védegylet alapítása által óriási
lendületet adott a hazai iparnak s az 1847.

évi országgyűlésnek már mindenki által elismert vezére volt. Itt ért fordulópontjához Kossuth élete s egyszersmind Magyarország sorsa is.

Ez az országgyűlés teremtette meg az új Magyarországot: ez alkotta meg azokat a törvényeket, melyek legszilárdabb alapjai maradtak alkotmányosságunknak mindenhá. Az 1848 év a legragyogóbb Magyarország történelmében s Kossuth Lajos neve ettől elválaszthatatlan. A magyar haza függetlenségének a jobbágság eltörlésének, az urbériség megszüntetésének kivívása mind mind Kossuth Lajos elvéülhetetlen érdeme. Mint miniszter, majd mind a honvédelmi bizottmány elnöke s végül mint Magyarország kormányzója éjelt napot összevéve csak a hazának, csak a hazáért élt.

Mikor ellenünk esküdött minden, mikor 7 oldalról hét ellenség tört a magyarra: Kossuth Lajos lángszavára hadseregek termettek a földből. Vezére, prófétája volt ez időben Kossuth a magyar népnek; ekkor szerette meg őt ez az áldott magyar nép, dedig a kit ez szeret megvan az szeretve!

Diadalról-diadalra vezette Kossuth a magyar nemzetet s midőn észak béréncz csordája leigázott s a tehetetlen vérboszujaiban telhetetlen Ausztria dühének átadta hazáikat: a száműzetés keserű napjaiban is Kossuth minden gondolata csak a haza felszabadítása volt.

A szabadság örök igazságainak igéjével járta be a világot s jó barátokat, testvéreket szerzett a magyar nemzetnek az ő és újvilág minden részében.

S Kossuth neve ép oly tisztelet tárgya Amerika földmívelője előtt, vagy az angol városokban s a művelt világ minden tájékán, mint itt a Tisza-Duna táján, ebben a mi szegény hazánkban, melynek ő végső perczében is lángoló szerető, hű fia — nem: édes apja volt.

Emlékszobrot emeltünk neki; hogy késő unokáinkat is e szobor figyelemztesse, mint kell élni a hazáért? hogy ettől tanuljuk meg mindnyájan azokat a nagy és nemes erényeket, melyek Kossuth jellemében oly szép frigyben egyesültek.

Hazaszeretetre fog bennünket tanítani ez a szobor; ennek az édes anyaföldnek rajongó szeretetére, amelyen kívül e nagy világon nincsen számunkra hely, ahol élnünk és halnunk kell. Hazaszeretet! e fényes fogalom ecsetelésére nincs szó, nincs kifejezés; a szabadság és szerelem lánglelkű költője, márc. 15-ének egyik kimagasló hőse, a költészet egen tündöklő ragyogással feltűnt csillagunk Petőfi nem talál szavakat e szent fogalom megmagyarázására s így kiált föl:

Szent hazaszeretet, mibe márttam tollam,
Hogy dicső képedet híven lerajzoljam?

Ha látni akarjuk, hogy mi a hazaszeretet: tekintsünk végig Kossuth Lajos életén. Az ő egész pályafutása a hazaszeretet örök példája. Honatalanságában is ez volt egyetlen érzése. Az az észbontó nagy sovárgás, amelybe megbolydott a bujdosó költő (Kerényi Frigyes) elméje, ki messze messzemenet, kinek hajója már a zúgó tengeren reményét veszítve járt s ki e sohajjal lehelte ki lelkét Amerika földjén s végső kívánsága is az volt:

Csak egy kis darab magyar föld
Siri ágyamul!

Ti, kik éltek boldogan, kevélyen, dus hazatok kintermő ölen s ha áládsá egyszerűen szűkebb let, böcsmérítetek a jó anyaföldet mit tudjátok, elbizott kevélyek, mi e föld a honatlan szívének?

Mit tudjátok, a bujdosó árva mily epedve néz e szent hazára?

Csak rab érzi, hogy mi a szabadság
Árva tudja csak szeretni anyját,
Bujdosónak száll csak haza vagyja:
Csak a száműzöttnek van hazája.

Megtanít a Kossuth Lajos szobra jellem-szilardságra, kitartásra a sors minden zivatarai közt. Szilárdabb következetesebb jellemet a világ történelem nála nem bir felmutatni.

Megtanít emberszeretetre; arra a ma asztos isteni érzésre, mely felülemelkedik a faj, a nyelv, a hit, a szokások által köztük uralkodó különbségeken s megtanít bennünket arra az örök igazságra, hogy az ember mindmind: testvér. Ennek a szeretetnek hangja rezgettette meg az idegen föld népeinek szívét kik Kossuth igéit elbűvölve hallgatták; mert ha az angyalok nyelvén szólt volna is, ha szeretet nincs ő benne, semmi se volna az ő szózata: — zengő ércz és pengő czimbalom.

Megtanít az ő nemes példája, a férfias önérzet, az egyéni függetlenség felemelő tudatára.

Megtanuljuk tőle a bölcsességet, a családias erényeket, az egyszerűséget, a megvesztegethetetlenséget.

Hányszor akarták őt elnémitani már pályája kezdetén, midőn megrémülve növekedő népszerűségétől, ez volt a sima modoru, de álnok Metternich véle szemben alkalmazni öhajtott axiomája: „Utilisiren, oder aufgehängt (Lekenyerezni vagy felakasztani.) De Kossuth ép úgy visszautasította az akkori viszonyaihoz képest fényes követségi titkári állást, mint később a villafrancai száraz menlykő után Napoleon felajánlt kincseit.

Valóban, ha ember voltunk gyarlandóságai miatt néha szegyélni jön kedvünk, mivelhogyan embernek kellett születnünk: megnyugtató s kibékítő gondolat mindnyájunkra nézve, hogy az emberi nemnek egy ily nemes, ritka példájára mutathatunk, mint Kossuth Lajos.

Az önzetlenségnek megtestesült példányképe; ki Aristides tisztá kezével sáfarkodott a nemzet kincsei közt s nem kapott önfeláldozásáért ettől a hazától egyebet, csak a számkivetés keserű kenyerét.

Amit mi adhattunk neki: csak egy szűk sir a haza szent földében. Ő róla is méltán elmondhatjuk, amit Arany János zengett Széchenyiről:

Szentebb e föld, honunk áldott alapja
Mióta nagy szív, benne nyugoszol;
Szentebb a multak ezredévi lapja,
Mióta, nagy aév, hozzá tartozol.

Tiszteletünk, nem muló hálánk, szeretetünk újabb bizonyága az itt leleplezésre váró emlékszobor; hulljon te tehát a lepel, hadd lassuk köből vésve annak alakját, kinek képe, kinek lelke mindörökké be van vésve szívünk, lelkünk mélyébe!

Alljon e szobor, — a hazaszeretetek bizonyosságára s a haza legnagyobb fiának, Kossuth Lajosnak örök diszere, iránta való hálánk jeléül soká, nagyon sokáig. Áhitattal, kegyelettel őrizze ezt Balmaz-Ujváros hazafias polgársága mindenhá!

Méltóbb helyen nem is állhatna ez, mint a Kossuth által annyira szeretett hajdoság egyik ősi fészkeben. Kikről maga Kossuth mondá egy ízben:

»Láttam a vitéz hajdukat, — kiknek kebele oly gazdag dicső emlékezetben, kik kitűzték Boesky ősi zászlóját, mely alatt vértel szerettek maguknak szabadságot; kiknek a hazáért ontott vérukból a vallás és politikai szabadság áldása terült a honra a vésznék napjaiban s kik hivatva vannak megtartani a hazának azon szabadságot, melyet őseik szereztenek; — mig szabad hajdu el, Magyarország földét idegen zsarnok birni nem fogja.»

Alljon tehát e szobor soká, nagyon soká! De mi a szobornál százszor maradandóbb, amit maga Kossuth Lajos alkotott újja, ami önálló, alkotmányos független magyar hazánk éljen és viruljon mind az idők végétéig!

Kossuth Lajos emléke pedig előszobor gyanánt álljon továbbra is minden igaz magyar ember kebelében, mint a szabadság, mint az igazság rendíthetetlen apostoláé:

Tenger kiapadhat,
Kőszikla ledőlhet;
Sarkából az idő
Kidönti a földet:
Az ő igazsága
Rendületlen áll meg...
— Magyarok Istene
Emléket is áldd meg!

Ötven év után.

— Egy apa levele fiához. —

Debreczen, márcz. 16.

Irok neked levelet a tegnapi napról, édes kis fiam, aki a látottaknak kavargó képei által gyötörtetve nyugtalanul alszol ágyadban s nem tudod, mi az, a mit láttál. Leirom neked tehát, a mit gyenge tollam enged, hogy ha majd eszmélni fogsz s megtanulod a betűk vetését, meg tudjad érteni, milyen nagy ünnepet értél meg zsenge csecsemő korodban.

A mesterségem hozza magával, hogy még ha a te számodra akarom is megörökíteni a tegnapi ragyogó napnak szép emlékeit, bármennyire blaszfémia legyen is némelyek előtt, már csak azért is, mert nincs időm rá, hogy kétszer leírjam, ugyanezzel az irással számolok a ma közönségének is a tegnapi napról. Lelkem szent meggyőződése az, hogy tehetem azt, mert hiszen amit az ember a szíve vérével ír, arról faj mindig azt tudni, hogy elhangzott csupán s legfeljebb még egy napig beszéltek róla, hanem aztán elfelejtették örökre.

Már pedig a tegnapi nap megérdemli azt, hogy krónikása beleöntse róla rótt betűibe a lelkének legjavát s ha megteszem ezt, kinek nyujthatnám szívesebb örömet, mint neked, ezen a papíron, mely elviszi a ma közönségének is, de megmarad emlékül, ha csak a te kezeid közt is, a jövőre?!

Igen, a jövőre, az pedig a tietek, fiam! Meg akarom örökíteni a tegnapi napot a számodra, éljen az a te emlékdob és mindazokéban, a kik látták és átérték egy, mint élnie kell: mint lelkese desnek és hazaszereteteknek a legmagyarabb városhoz méltó magasztos ünnepe. A lelkesedésnek, de egyszersmind a hálának és a bizalomnak is a mult és a jövő iránt,

Mert csak az a nemzet állhat meg a világon, amely megbecsüli multját, erre építi fel jelenét. Így van ez a nemzetekre s így van az egyes emberekre nézve. A magyar nemzet tegnap közeli multjának legragyogóbb napját idézte fel újra, hogy bizalmat merítsen belőle a jövőbe s a nemzetnek ez a jelene mikor multtá válik, akkor már a ti kezetekben lesz letéve a sorsa, édes kis fiam: védj tehát a szívedbe is, ha ki nem törölhető hatalmas nyomokkal ezt a mai napot, a melylyel a ti multatok kezdődött, s a melynek a krónikáját a te apád a szíve vérével róttá papírra a te számodra.

Szabadság, egyenlőség, testvériség!
Hangzott tegnap ebben a hazában szerzetés s hangzott mint érthetetlen hangzavar, a te földben is. Mikor majd ol.

vasni fogod ezeket a sorokat s tudni fogod, mit jelent ez a három szó, amely akkor már — hiszem az Isten! — teljes diadalát fogja ülni, talán ismét épen márczius 15-én, mint ötven évvel ezelőt, bámulni fogsz majd és fogtok sokan, épugy mi bámuljuk azokat az időket, mikor volt ember, a kire nem ment rá a végrehajtó, ha nem fizetett adót s ezért még kortes szolgálattal sem gyanusította senki sem, — bámulni fogsz, mondom, hogy a mai időben, a mely a ti apáitok jelene s a ti életeiteknek multja lesz: a z e m b e r e k n e k k é t l e l k ű k v o l t s a z t é p e n u g y f o r g a t t á k m i n t a r u h á j u k a t, m i k o r m e l y i k e t s z a b t a r á j u k a d i v a t, a z i d ő s z a k, v a g y a b e t e g e s m e g s z o k á s é s k a c z a g t a k v a g y s a j n á l k o z t a k a z o n a s z e r e n c s é t l e n e n, a k i n e k c s a k e g y v o l t, é p e n u g y m i n t a k i n e k r u h á j a n i n c s t ö b b s e z é r t m i n d i g u g y a n a z t h o r d j a.

Mi közöttünk is láthattál vala ilyeneket, ha lett volna szemed a belső látásra és füled a belső hallásra.

Tudod, fiam, a tegnapi nemzeti zászló kitűzésének s annak a három szónak a napja volt, amely ezt a részletet bevezeti. Voltak tegnap a templomokban és az utcákon és a termekben igen sokan olyanok, akik tegnapelőtt még mosolyogtak azokon, akik másnap ünnepelni akartak s tegnap mégis végig zarándokoltak velünk az ünneplésnek valamennyi stációját és mellüket verve, melyen lengette a tavaszi szél a nemzeti színű kokárdát, éltették hangos szóval azt a hármast, melynek neve testvériség, egyenlőség, szabadság.

*
„Talpra magyar, hi a haza!” hangzott tegnap ez is a hazában szerteszét, de azért nézd meg majd hat hét múlva, mikor arra kerül a sor, hogy ismét komolyan felvegyük a kérdést, épugy, mint ötven év előtt, hányan lesznek, akik a szent kérdésre így felelnek:

Esküszünk

Esküszünk, hogy rabok tovább Nem leszünk!

Ez a jelen, az általános, nagy jelen, édes kicsi fiam, sivár és szomorú mint mindenkor, amelyben az embereknek két lelkük van. Hanem, tudja az Isten, hogy miért, de mégis úgy van az, hogy megerősíti az a Nemzeti dal azt az igazi magyar lelket, amely ugyanaz volt ezer esztendeje mindig s amely mellett fejlődött ki az a másik, amely ma szeltemben uralkodik. Épen ezért ünnepeink mi egy nehányan, küzdve a közönnyel és a gunnyal, sőt az irigységgel is, mert hiszen ezzel vádolnak, hogy lefoglaltuk magunknak a hazafiságot, mert hisszük, meg vagyunk róla győződve, sőt tényleg is napról napra látjuk, hogy ez az ünneplés megacélozza a nemzet tagjainak magyar lelkét s idő multával, lehet, hogy nem sokára, az egész nemzet velünk együtt fogja kiáltani, sőt velünk fogja valóra is váltani azt a szent esküvést:

Esküszünk,

Esküszünk, hogy rabok tovább Nem leszünk!

A nagytemplom falai alatt, emlékszel rá, édes kis fiam, micsoda hatást keltett az a Mariselli cigányok? Még te is úgy hallgattad azt a szent indulót, úgy csüggteél annak az ifjunak a szaván, mintha értetted volna, hogy mi az, a mit hallasz, pedig fiam, még mások sem értették, senki, a kiből még felül nem kerekedett a magyar lélek, — hanem azért nagyobbak, jobbnak, magyarabbnak, igazabbnak érezte magát mindenki, csak azért, mert hallotta azt.

... Megpróbálom megmondani neked és mindenkinek, a ki hallotta, akit elfogott valami ismeretlen érzés, de a melyet nem tudott megmagyarázni, hogy mi volt az a jelenet ott a nagy templom aljában s mi a Rákóczy induló? Az, fiam a magyar lélek tüzes viharának apoteózisa volt, a mely felmagasztalja azt, a ki hatása alatt magábamerülése nagy örök álomra lehajtja fejét. Minden csepp vérből a mely kiömlött, vagy csak felpezsdült is annak a dalnak hatása alatt, a nemzeti eszmének egy virága, erős szálfája, vagy katonája válik, a mint szó az, vagy Marisell erdejének oláhok vágta szálfája, avagy vitézi kard és golyó az, a mely forrásba hozza, vagy örök hidegségbe temeti azt.

A magyar hazaszeretnek nászindulója az a Rákóczy, a mely ha végig zug a hazán, ünnep és lakodalom van az egész országban, a hazaszeretnek lelkesedéssel a magyar léleknek az erő és kitartás sziklaszirtjei által minden vihartól megoltalmazott mezején. Szeretnem azért, ha mindennap szólna a hegedű a Rákóczyt huzva, mert akkor a magyar hazafiságnak örök ciele lesz: szeresd, imádd a Rákóczyt, hogy önmagadnál is jobban szerethesd és kedvesednél is jobban, az Istenhez hasonlóan imádhasd a hazát!

*
Hallottad a dalt, fiam, mikor elvonnulván a templom árnyékából, mely a magyar lélek legutolsó hatalmas szavu megnyilatkozásának néma és mégis oly hangosan beszélő tanúja — csak lélek legyen, aki megértse a szót! — megálltunk a városháza előtt, amely zúgott mint vészjósló tengeri morajlás:

„Mebühödté már e nép
A multat s jövendőt!”

Tudod-e, mit mond e két rövid versor? Ez fiam ezersztendőnek dicső szentvedéseit mondja el; vajjon nem veszed-e észre rajta, hogy mikor a költő ezt a Hymnuszt írta az Egek Urához, akkor is két lelke volt a magyarnak, mint most? Bizony úgy volt az és azért volt olyan nagy a hatása akkor is, meg most is s ime a költőnek akkor is igaza volt, a csapások nem tartottak tovább s tiz évre rá, hogy Kőlcsey meghalt, kisütött a magyar szabadság ragyogó napja, a mely szakadó esőben volt fényes napsugár: 1848. márczius 15. Vajh, miért ne volna most is úgy! Azért fiam és mindazok, a kik e sorokat olvassátok: zengjétek áhitattal s magatokba merülve a Hymnuszt:

„Isten áldd meg a magyart!”

Ime, hallottátok-e az ötven esztendőnek előtte lefolyt küzdelemnek és legfőképen annak a vértelen forradalmi napnak apoteózisát, a melyet e város legkiválóbb szónoka ott, Isten szabad ege alatt, fedetlen fővel elzengett előtte? Az a beszéd megmondta, mi történt 50 esztendővel ezelőtt, olvassátok tehát mindannyian, tanuljatok, okuljatok és lelkesüljétek s ha újra halljátok, mint tegnap ezután a beszéd után hallottátok, hogy „Talpra magyar!” akkor zarándokoljatok ki a temetőbe s tegyétek azt, a mit a költő már akkor 50 esztendővel ezelőtt megjósolt:

„Hol sirjaink domborulnak
Unokáink leborulnak
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket!”

Zarándokoljatok ki sirjainkhozidőten időkig, zarándokoljatok akkor is, mikor már mi, akik ma, 50 év után esküdtünk, de nem tettünk — úgy mintők akkoron szintén ott fogunk porladni az ő sirjaik mellett s nézzetek el mellőlük hozzánk is, ha megérdemeljük!

Mert fiam, kinek-kinek érdeme szerint járjon az elismerés, az emlékezet és a dicsőség! Ime, hallottátok-e azt a másik éneket, mely felzúgott mindnyájunk ajakán, mikor az az ifju ott a városháza előtt utólszor mondta el Petőfi esküjét? Ugy tartatok meg emlékezetekben, mint megérdemeltük, amint megfogadtuk és megtartottuk azt, amit tegnap egymásnak énekeltünk:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!
Ez bölcsöd, majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze;
Itt élned, halnod kell!”

K. Gy.

1898 mártius 15-ének megünneplése

és

a Kossuth Lajos szobrának leleplezése

Balmaz-Ujvároson.

— Kiküldött tudósítónktól. —

B. Ujváros, márcz. 16.

Nagy ünnepre, a dicső szabadság megünneplésére gyűlt egybe tegnap Balmaz-Ujváros hazafias polgársága. Összegyűlt, hogy az Istenről ihletett nagy nemzeti harcosaink iránti háláját, kegyeletét le rójja, most midőn 50 év telt el ama dicső nap után, midőn e törekvő nemzet legszentebb ideálja, a szabadság, testvériség, egyenlőség ki lett viva. Szabad polgár, szabad sajtó s szabad haza e szent háromságért küzdtek s onták véreiket 50 évvel ezelőtt s az igazi magyar nép szíve a szent háromságért dobogott 1848-ban ezért dobog most s ezért fog dobogni mindörökké. Összegyűlt B. Ujváros hazafias polgársága, hogy megünnepelje évfordulóját azon örök emléktű napnak, midőn el határozták, hogy az ország törvényeit szabadon választott képviselők hozzák, hogy a cenzura eltöröltetett, a sajtó szabad lett és alkotmányunk vissza állított. De midőn e község ünnepelel egyszersmind le rójja háláját e szabadságharcunk vezérének Kossuth

Lajosnak, midőn emlékét egy remek szobor állította által halhatatlanabbá igyekszik tenni. Az ünnepély reggel 9 órakor kezdődött amikor is ünnepi istentiszteletet tartottak mind az ev. ref., mind pedig a rom. kath. egyházban. Az ünnepély folytatásának ideje 10 órára volt tűzve, mikorra a nép a város-áza előtti nagy teret teljesen megtöltötte. Itt az ünnepélyt a városi dalárda nyitotta meg énekelve: »Isten áld meg a magyart.« Az ének után B á r c i Gyula ev. ref. s. lelkész lépett az emelvényre s tartott gyönyörű alkalmi imát. Eme hazafias szellemű ima után dr. B e n e d e k János ügyvéd tartott remek szép beszédet, melyet lapunk mai számában közlünk.

A csengő hangon előadott beszéd a könnyekig megindította a tömeget.

A szobrot lepel lehullása után átadta Kaszás főjegyzőnek, — ki átvéve beszédében a népet a szobor megőrzésére s megoltalmazására kérte. Ezután ismét a dalárda énekelt, mely után K a t y m a n o József tanító szavalta el ez alkalomra irt lendületes költeményét. Az ünnepélyt a dalárda éneke zárta be, a közönség annyira megvolt hatva, hogy egy óra múlva távozott el az ünnepély után. Délben 200 teretű banket volt a casinó helyiségében. Az első felköszöntőt K a s z á s József főjegyző mondotta a királyra s a hazára. Majd dr. B e n e d e k János Ujváros hazafias polgaraira s az ünnepélyt r. bizottságra. B á c z i Bula Benedek J.-ra, N é m e t h András a szabadságra. B á c z i Gyula s B e n e d e k János a szabad sajtóra. Kaszás főjegyző Posta Péter közgyámra mint a kinek ez ünnepélyben oroszlan része volt. Dr. B e n e d e k János a magyar leányok s asszonyokra s N é m e t h i András Benedekre. A banketen a főjegyző indítványára sürgőnyt bocsátottak a Czegléden ünneplő Kossuth Ferenchez, melynek szövege a következő:

Kossuth Ferenchez Czegléd.

Balmaz Ujváros községe márc. 15. ötvendik évfordulóján hálás tisztelettel s nagy kegyelettel leplezven le Kossuth Lajos érszobrát a kettős ünnep tiszteletteljes üdvözlését küldi a mi Kossuth apánk fiának az ünneplő polgárság.

Délután 2 órakor 50 fehér ruhába öltözött leány s ötven fiu körül járta az egész várost hazafias dalokat énekelve L á z á r Bela vezetésével.

Este nagy mulatság volt a kaszinó helyiségében, melyen mintegy 80 pár táncolt a négyeseket. A mulatság kiviradt reggelig tartott.

A nemzeti ünnepet az izr. népiskola is megülte.

Ujdonságok.

* **A püspök-ladányi gyilkos elfogása.** Lapunk zárta után értesültünk arról, hogy a püspök ladányi rablógyilkosság elkövetőjét a rendőrségnek sikerült kézrekeríteni egy hajdu nánási illetőségű paraszt fiu személyében. A vizsgálat folyik.

* **Az utca képe tegnap.** D e b r e c z e n elég nagy város ahhoz imár hogy meg ne érezzék rajta az ebéd idő. Az egyik ekkor, a másik akkor ebédel, s mindig jutott az utcára annyi, hogy azt hittük tele van s mikor kivonult az egész tömeg akkor látjuk csak, hogy mennyien voltak. Az utcán pedig nem volt egész Debreczen, annyira nem mert hát tegnap nem voltak kin igen sokan: az üzletek nyitva voltak, hiszen csak nemzeti ünnep volt, nem törvényes munkaszünet, már pedig senki sem zárhatja be azért az üzletet, mert ünnepel, mikor tudja, hogy a szomszédja nem fog s neki abból bizonyos kára lesz, már pedig ma az embereknek két lelkük van! Hanem azért voltak sokan nagyon sokan. Tarka sokaság hullámozott az utcákon már 1 órakor s mikor a kollegium udvarán a gyülekezés megkezdődött, valóságos néprándorlás tartott feléje. A házakon a tavaszi enyhe szél lengette a háromszínű lobogót, a kalapokon a gémtollat, amely mellett Kossuth, Batthyányi és Petőfi arczépeivel kokárda di-

szelgett. Majdnem minden ember, ha csak a gomblyukjában is, de viselt nemzetiszínű szalagot. Mikor pedig a kollegium udvarán az ünnepes véget ért, úgy az emlékkertbe, mint a városháza előtt teljesen zsúfolva volt minden szabad tér.

* **K. Tóth Kálmán imája.** Lapunk tegnapi számában jeleztük, hogy K. Tóth Kálmán lelkésznek tegnap az ev. ref. nagytemplomban elmondott hálaadó imáját mai számunkban közölni fogjuk. Tóth Kálmán ur most arról értesít bennünket, hogy miután a márc. 15-iki imát az egyháztanács fogja kinyomatni, a kéziratot, nagy sajnálatára nem bocsáthatja rendelkezésünkre. Szívvel sajnáljuk, hogy így történt a dolog, de az vigasztal bennünket, hogy olvasóinknak más uton alkalmuk lesz az imát megismerni.

* **Esküvő.** Mile Pál szeretett kollegánk a D. H. h.-szerkesztője tegnap délután esküdt meg bájos, ifju arájával, Otrokoosi Végh Vilma kisasszonnyal, Otrokoosi Végh János kedves leányával. Nasznagyok voltak a vőlegény részéről Oláh Károly tanácsnok; a menyasszony részéről pedig Koncz Elek. Nyoszolyó leányok és vőfelyek: Bacso Margit és Burger Gyula, Halmy Margit és Tanay Frigyes. Az ifju pár frigyét a Kossuth-utcai ev. ref. templomban Nagy Zsigmond dr. adotta meg, ki szép beszédet intézett az ifju párhoz: A V. H. O. Sz. helyi választmánya testületileg jelent meg. Különbön a templom minden-része megtelt részint a nagyszamu diszes násznéppel, részint érdeklődő közönséggel. Esküvő után gazdag lakoma volt a menyasszony szüleinek házában, melven felköszöntöt mondtak: K o n c z Elek, O l á h Károly dr. N a g y Zsigmond K o n c z Ákos és még mások.

* **A tegnap és a vármegye.** Ma d. e. arról a sajnálatra méltó dologról értesültünk, hogy Hajduvármegye tisztikara tegnapi istentiszteleten küldöttségileg nem volt képviselve. Azon tisztviselő, kikről lapunk tegnapi számában említést tettünk, saját elhatározásukból hazafias érzelmektől vezérelve jelentek meg a magyar nemzet legnagyobb ünnepén a kegyelet adóját leróni.

* **A kollegium udvarának képe tegnap.** A főiskolai ifjuság délután fel 2 órakor gyülekezett össze a főiskola udvarán, köréjük gyűltek a város összes dalárdái mint szinten szereplők, azután a debreczeni 48—49 es honvédekylet, sok vihart látott megtépett zászlója alatt, élükön dr. H e g e d ű s P á l elnökkel, S z e p e s s y Gusztáv alelnökkel és B a r t h a Mor jegyzővel, a debreczeni függetlenségi kör szinten saját lobogója alatt mely alatt a mi pártunk is, ősz alelnökünk K e r t é s z János és a kör elnöke B. Nagy János vezetése alatt, a városi tanács csaknem teljes számmal, a főiskolai tanári kar, az ifjuság vezetői. Az udvarnak minden zuga megtelt s a főiskola kétemeletének folyosója mint két gyönyörű páholsor. Sok nagy jelenetet látott már az a nagy udvar, de merjük mondan, hogy kevés olyan lelkes közönséget, mint tegnap délután.

* **Eljegyzés** Egy kedves ismerősünk és kollegánk kettős örömről adunk hírt az alábbiakban. K l e i n Lajos előbb a »Debr. Hirlap«-nak majd lapunknak volt ügyes tollu munkatársa a napokban jegyet váltott Ungváron kedves és művelt arájával S c h u h Berta kisasszonnyal. Ejegyzéshez az ismerősök, a barátok jókívánatain kívül a debreczeni hirlapírók is fűződik. Ezzel együtt hírt adunk az ő távozásáról is, amennyiben mint örömmel értesültünk a »Magyar Francia« biztosító társaság miskolci vezérig. nökségehez pénztárnokká neveztetett ki, mely állását a mai uapal foglalta el.

* **Az öreg honvédek ünnepe.** Este a debreczeni 1849 49-iki honvédek rendeztek jól sikerült táncmulatságot a szabadságnap felszázados emlékeztére a »Korona« disztermében. Az est sikerét, fényt nagyban emelte a mi baberkoszorós városi dalárdánk és a híres kollegiumi kántus közreműködése, melyek precízben betanult és nagy virtouzitással előadott gyönyörű ének-ámaival alig tudott betelni a közönség. A balra még visszatérünk,

* **Kivilágítás** csakugyan nem volt tegnap este, néhány ablak nagyon szepten ki volt világítva, egy-két transzparens is volt mint a színházon, Boros Testvéreknél. Gondy Karolynál stb. melyek némelyike bővebb figyelmet is érdemel, azonban térszűke miatt úgy ezekre, mint az ünnep többi epizódjaira csak holnap terjeszkedhetünk ki.

* **A »Jogász Asztaltársaság« estélye.**

A ref. főiskola jogászfuságának egy igen jelentékeny része, mely nem rég alakult meg »Jogász Asztaltársaság« név alatt, tegnap este a Törő-féle vendéglőben szépen ünnepelte meg 50 éves évfordulóját, ama nagy dicső napnak. Nemesen, igaz lelkesülés tüztől áthatva, tanárainak dr. B a c z o n i Lajos dékán, dr. B a r t h a és dr. O z o r y István tanárok jelenlétében folyt le az ünnepély a már közölt program szerint.

* **Csutka lopás.** A Tégla-kert II járásában Kaukó gazdának 5 kup csutkáját ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség nyomozza a takarmánytolvajt.

A Petőfi dalkör ünnepélye.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, márcz. 16.

A városunkban újonnan alakult Petőfi dalkör szép és nagy napot választott arra, hogy bemutatkozzék a nagyközönségnek. A bemutatkozás nem kis várakozások között ment tegnap végbe a Bika szálló disztermében, a mely régen nem látott még olyan szép közönséget, mint tegnap.

A dalkör pedig szépen megállotta helyét. Habár ma még alig lehet tőlük precíz, hiba nélkül előadást kapni, de azért ez a fiatal daloskór már is olyan eredményt mutatott föl, melylyel teljesen megnyerte a közönséget.

A műsor első számát különben Komlós Arthur elnök me g n y i t ő beszéde képezte, a melyet alább egész t e r j e d e l m é b e n közlünk.

Az énekszámok között M e d g y e s y Piroksa és dr. B e n e d e k János alkalmi költeményeket szavaltak, melyek zajos tapsokra ragadtak a közönséget. A jelen voltak igen jól töltötték az időt és a fiatal dalos kör debuteje egészen sikerült.

K o m l ó s y Arthur, a kör érdemes elnöke a következő megnyitó beszédet mondotta:

Tisztelt Petőfi dalkör!

Nagyérdemű ünneplő közönség!

»A fájó mulat, vidám jelent s jövőnk reményét dalban zengjük el.«

E jelice van felírva egy dalszerzemény címlapjára, mely kora ifjuságom óta szüntelen arra emlékeztet, hogy Debreczen a dalművészetnek édes hazája, klasszikus földje, hol e szívet, lelket nemesítő a magyar hazafias érzést ápoló foglalkozásnak szeretete mellett a finomabb izlést és verseny képe-séget nagyban emelte azon körülmény, hogy egyes kiváló zenekapacitások mellett városunk művelői közönsége nemcsak művelője a magyar zenének és dalnak, hanem egész tehetséggel is bír, e közönséget nem lehet pusztá külsőségekkel kielégíteni.

A debreczeni közönség nem tűri a telhetetlen vergődéseket, de megbecsülni, méltányolni tudja a jót, az igazat, a valódit.

Már ösapaink századokkal ezelőtt megalapították a református kollegium ország-szerte híressé lett énekkarát, az ugynevezett kántust s ez ifjak dalkarát annyira megszerette a debreczeni közönség, hogy azt alig tudta többé nélkülözni, még olyan rövid időre sem, meddig a nagy szünidő tartott. Ezen szeretet életszükségletté vált s ez adta meg az eszmét ezelőtt évtizedekkel, hogy Debreczenben egy állandó dalegylet alakíttassék.

Ez végre sikerült és a mai dalegylet egyike a magyar haza legkitűnőbb dalegyleteinek, mely oly sok diadalt arat már nemcsak hazánk határain belül, de azon kívül is, mely városunk méltó büszkesége, melyhez engem nemcsak mint annak egyik alapítóját, de család tradíciók folytán is erős kötele-

hogy ezek daczára, mi szükség van egy új dalkörre, akkor, midőn a főiskolai énekkaron és a nagy daleyeten kívül még két iparos dalkör létezik városunkban, annak oka az, hogy nem akarjuk kitenni Debreczen városát oly eshetőségeknek, hogy a midőn a nyári szünidők alatt sem a főiskolai kántus, sem a régi daleyet nincs a városban — mint ez a múlt év augusztus havában és a millennárius év nyarán is megtörtént — a leggyeszerűbb hazi ünnepélytől elkezdve a legmagasabb országos ünnepekkig, kénytelenek legyünk egy olyan betanult énekkart nélkülözni, mely az ünnepélyek méltóságának megfelelően.

A »Petőfi Dalkör« felkes ifjakból áll nemes törekvésüket támogatni kell, mint a hogy apáink buzdították 30 év előtt azon ifjakat, akik a mostani híres dalárdát megalakították, pedig mennyi akadálynak, gáncsnak, kicsinylésnek voltak kitéve, — míg azon dicső magaslatra jutottak, — melyen ma állanak.

A »Petőfi Dalkör« felkes ifjai élén jelenlegi alelnöke Borus Béla állott, ki támogatva ügybuzgó társai és Fentzl Rudolf karnagy urat által saját maguk erejéből tartották fenn magukat, — Fentzl Rudolf minden díj nélkül oktatta őket, míg végre tömörülve, ma már annyi alapító, rendes, pártoló és működő taggal rendelkezik, hogy a dalkör jövője biztosítva van.

S mindezekért neked mondunk hálás köszönetet, a te megdicsőült szellemednek és halhatatlan nevednek, melyet hiába fel ne vettünk légyen.

Érjenek bennünket bár mestoha sorscsapások fenyegetsen bár vesz és pusztulás imádott hazánkat és drága nemzetünket, nem fogunk csüggedni, küzdeni fogunk és leveletve újra felkelünk, új erővel tamadunk, — mert hiszen te tanítottál bennünket, tied a szent íge, mely felkesit, mely tűzbe visz, — mely halál megvetésre készít, te mondad, hogy:

»Talpra magyar!«

Az estélyen tudósítók feljegyzése szerint a következők voltak jelen:

A s z o n y o k: Racz Lászlóné, Farkas Sándorné, Rudi Józsefné, özv. Bodó Samuelné, Harmathy Pálné, Máthé Miklósné, Trocsányi Somané, Vattay Gézané, Luczik Mihályné, Kondor Lajosné, Komlóssy Arthurné, Medgyeri Lajosné, Vincze Jánosné, Racz Gáborné, Racz Samuelné, Fabian Károlyné, Borus Ferenczné, Veidner Kálmáné, Barsay Istvánné, Székely Karolyiné, Mindszenti Lajosné, Bészler Károlyné, Fabian Istvánné, Fényes Gyulané, Kiss Károlyné, Kállay Lakatos Jánosné, Szabo Józsefné, Medgyesi Ferenczné, Farkas Agostonné, Szücs Mihályné, Tolnay Istvánné, özv. Halász Imréné, Bányász Zsigmondné, Bródy Henrichné, Pávay Gyulané, Püspöki Lajosné, özv. Kiss Mórné; dr. Bakonyi Samuelné, özv. Medgyesi Sándorné, özv. Balogh Lajosné, Mincz Jánosné özv. Nagy Jánosné, özv. Orosz Jánosné, Soltész Istvánné, Toma Miklósné, Kenezs Lajosné, Steiner Jakabné, Halász Györgyné, Kostya Jánosné, Király Józsefné, özv. Nagy Jánosné (vasmegye), Bathori Józsefné, Tóth Istvánné, Pajzsa Mihályné, Kübekher Dávidné, özv. Back Jánosné, Alföldy Mihályné, Nagy Gáborné Szabó Kálmáné, Szabó Mihályné, Karacs Jánosné, Horváth Józsefné, Ifj. Kertész Istvánné, Molnár Albertné, özv. Szabó Péterné, Gönczy Endréné, Nemethy Jánosné, Klein Dávidné, Nagy Balintné, Sinay Samuelné, Péntek Lászlóné, Róth Martonné, Baranyi Györgyné, Nagy Lajosné, Nagy Sándorné, Medveczky Gyulané, Kovács Jánosné, Timáry Sándorné, Szóke Lajosné, Schweser Vilma, Horváth Istvánné, (Pályi.) Zirreh Vinczené, Veszpremy Istvánné Poreszlai Karolyiné.

L e a n y o k: Kovács Juliska, Simai Ludmila, Gaál Irma (Darvas), Kádár Berta, Kondor Emma, Kasics Lujza, Tóth Juliska, Medgyesi Mariska, Racz Mariska és Erzsike, Sárközy Margit, Pajzson Gizella, Böden Mariska, Deák Piroška, Kiss Irma, Kiss Margit, Kállay Juliska és Irma, Kónya Mariska, Lukács

Mariska, Benschütz Mariska, Szabó Aranka, Gulden Mariska, Tolnai Etelka, Halász Mariska, Püspöky Irma, Szombathy Juliska, Révay Ilonka, Remetei Mariska, Medgyessy Piroška, Barcza Erzsike, Sass és Nagy Mariska, Kemery V. Thoma Szilvi, Bathory Mariska, Tóth Juliska, Kübekher Katalin, Jancsó Mariska, Kovács Róza, Szabó Zsuzsika, Gönczy Mariska, Zong Mariska, Memethy Zsuzsika, Ehrenreich Luiza, Sinay Ida, Nyári Mariska, Kovács Karolin, Groszmann Lóra, Groszmann Emilia, Bara Erzsike Veszpremy Istvánné, Baranyi Mariska Nagy Juliska, Kovács Róza, Bónis Róza, Kovács Mariska, Tóth Erzsike, Imre Emma, Daku Róza, Schwecz Vilma.

Visszaemlékezés 1848 márcz. 15-re.

Irta és a debreczeni földmives iskola ünnepén felolvasta **Péterffy József.**

Márcz 15-én felszabad év, hogy a magyar alkotmányok új fordulat lett adva. Azonban, hogy márczius 15-nek jelentőségét felfogassuk, tekintünk vissza azon okokra, a melyekből kifejlődtek az 1848 és 49-iki események.

Van egy tárgy, mely az összes emberiségnek a legdrágább kincse. Ez a tárgy az, melyért ezredvek óta vívták élet-halál harcaikat milliók és milliók, s a melynek eszméje oda van gyökerezve melyen kitéphetlenül a szívekbe, ez a drága kincs a szabadság. Mindenki érzi, hogy a szabadsághoz joga van s ha szükség életet is f e l l á d o z z a e r t e.

A mi a szabadság géniusza védi a népet, addig életerősök: ezért küzdenek a nemzetek századok óta a szabadság érdekében. Így küzdött a magyar nemzet is szabadságáért és jogaiért évszázadokon keresztül. — A mohácsi csata után Magyarország királya azonos lón Ausztria fejedelmével s ezen közösség alatt hazánknak sokat kellett küzdenie szabadságáért és jogaiért.

E változással nehéz idők sulyosodtak a magyar nemzetre. Jogait megcsönkítették, népet nehéz adonkkal terhelték, a mi sokszor a végkimerülésig vitte az országot. A serelemek mindinkább szaporodtak, melyeknek ez időkből egész sorozatával vannak tele az országgyűlések. Így köszöntött be nemzetünkhez a jelen század is, — melynek első felében egy nagy mozgalommal találkoztunk. Ezen mozgalom Európa politikai életét úgy felkorbácsolta mint szélvész a tengert.

Egy nagy tehetségű hadvezér, világbirodalom alapításához fog, mint Nagy Sándor az ó korban vagy Attila a középkorban. Mig a XVI. század egyik leghatalmasabb státusa Lengyelország egy összeomlott antiquariumnak mutatja képet, addig Bonapárte Napoleon világszóló hatalommá teszi Franciaországot. Európa térképe megváltozik kezei alatt s győzelmes fegyvere megingatja a koronás fők alatt a trónt, melyet — ide nem értve Egyiptomot — meghódít a Földközi tengertől az Északi tengerig, az Atlanti Óceántól — Győr-ig. S az ujkor legnagyobb hadvezére felszólítja a magyar nemzetet, hogy a Habsburg dynasztiát nyilvánítsa trónvesztettnek s állami életének legszebb jogát a királyválasztást gyakorolja szabadon.

A Habsburg ház és Ausztria sorsa e percben Magyarországtól függött. Ha a magyar nemzet enged a felhívásnak több, mint bizonyos, hogy Ausztria Lengyelország sorsára jut s ma ki van törülve az élő államok sorából. Hisz látni való volt hogy a rajnai szövetséghez csak Magyarország szövetségére volt szüksége Napoleonnak, hogy Ausztriát és Poroszországot végképp lefegyverezze.

Daczára a Habsburg dynasztia ama három százados törekvésének, hogy Magyarországot Ausztriába beolvassza, mégis hi maradt a magyar nemzet királyához s hűségével megmentette az enyészettől Ausztriát harmad ízben.

Ezen hűséget Ferenc király arra használta fel, hogy szövetségre lépett II. Frigye Vilmos porosz királlyal és Sándor orosz ezárral. Ezen szövetséges uralkodók népeiknek

alkotmányt ígértek, csak Napoleon ellen men-
nél nagyobb eréllyel lépjenek fel.

Az ígér' alkotmányos szabadság eszmé-
jének meg is lett a maga eredménye, mert az
1813 okt 19—18 és 16-i Lipcei csatában
Napoleon szerencse csillaga lealdozott. Utóda
XVIII Lajos és a fent nevezett 3 uralkodó
1815-ben megújították a keresztény erények
vedői czimén a szövetséget. Így jött létre a
híres szt. szövetség, mely tényleg oda irányult
hogy minden forradalmi és szabadelvű eszmét
elnyomjon. Ezen önkényuralom szállítás Metter-
nich herceg szóté bálóva, mely halóba ki-
véve Angliát, Európa minden állama bele volt
vonva. Most vették észre a nemzetek, hogy a
megígert alkotmányos szabadság úgy eltűnt,
mint a harmat, melyet a nap erősen megsűt.
Azonban:

»Egy emberért a milliók
Nem huzhatnak nehéz igát.
Vagy felszakad minden bilincs
Vagy össze omlik a világ.«

Meg is próbálták az egyes népek lerázni
az abszolutizmus nehéz igáját, hanem a szt.
szövetség minden mozgalmat elnyomott. Egy-
dül Görögországnak sikerült az angol befolyás
révén Törökországtól elszakadni s független
királyságot képezni.

Az abszolutizmus nehéz igájából kijutott
hazánknak is bőven.

(Folyt. köv.)

Márczius 15.

(A magyar önvédelmi harc felszázados
ünnepére.)

Tavaszi! ragyogj ki lombos sátorodnak
Virágos éke ontsa illatát.
Erdő! hozd diszét fü, virág bokornak
Zengj csalógnát ma bővülő danát,
Es kelj egy szózat, mint hab mormolása
Betőlti végig lánggal a hazát:
Im ég az oltár s egybecsapó lángja,
Tied hazám! jer ünnepelni hát.

... Bar harezsi lángtól izzó századunknak
Sok sötét véres éjszakája volt.
De villant fénye sátor hajnalának.
S benne a nemzet győzőlke szolt.
Hiába jött rá bosszuval a zsarok
Szabadságára nyujtva karmait,
Csodás erővel a duzzadó karok,
Sztétörök sulyos rabbilincseit.

A tépett zászlón mulidők s napoknak
Örökvilágu fénye szendereg
Szent öröket a piheő nagyoknak
Magyar, ha látja esküsőt rebeg
Bár tépett a gaz, és sokszor illette
Káromlószóval piszkoz ajakán,
De minden család te szentelt ereklje
Megörzi neped bekében csatán.

... Haj! volt idő am midőn hiába vert
Ellent a mi hős hadverő karunk,
Mit bosszaban az tenni nem merésztél,
Oh hogy mi vittük véghez önmagunk!
Felleg borult! ... a faradt hoai szivre
Rut tepésnek árnya szált reá
Mintha nem lenn többé ebredése,
Csüggedve hullt az ősi kard alá.

De fékevesztett ár zugása zendül
Gyujtóerővel jó egy szárnyasapás
Atzág a tepedt sziveken keresztül,
Ebredj! kiált é csodás Messias.
Es ki virasztá lazaz éjszakákat
Fent tartsa annyi ránkéért orcsapást
Ó állt merészen mint a sivatagnak,
Bősz királya ha bosszuért kiált.

S kinek szavára bővős ajakának
Erőre kelt egy nemzet élete.
Győző te voltál! ajakad s karodnak
Világra szálló kettős fegyvere. —
Ki küld utannad ma fájó sóhajjal
Csüggedő szárnynyal zokogó panaszt
Ki sir utannad gelicze bugással
Az árván maradt magyar nemzet az.

Törj ki sírodnak mohos fejtekből!
Ünnepünkre ma csendüljön szavad
Reszkessen újra ajkad lánghévétől,
Szabad hazánkban ma bérce, patak
Szellő ha rebben hadd susogja lombnak
Őrök varázsú ajkad lángszavát
A nyugvó hősök pihenő porának
Kiáltis ma újra zengő harsonát.

Ragyogj hát tavasz! lombos sátorodnak
Virágos éke ontea illatát.
Erdő hozd díszét fű, virág, bokornak,
Zengj csalogány ma büvölő dalát.
Hirdesse minden széles e világnak;
Költő erről mondj szárnyaló regét
Ma üli e nép szabad hazájának
Világbetöltő fenves ünnepe.

Vértessy Ida.

Tizenégy.

El a mostani politikai nyomorultjaiktól.
Elinnen, ahol a hazafiakat pénzen veszik, a
hol a hazaszeretet köpenye alatt a legocsmá-
nyabb módon üzik hazánk ősi törvények tip-
rását. A mai jelszó: pénz. Pénzen alapszik a
hit, a hazaszeretet, pénz teremti a hivatal-
nokokat. Legyen az ember bármilyen képzett,
ha nincsen pénze vagy protekciója, nem vi-
heti semmire.

Menj erről a kopár mezőről, ahol csak
burján és hatang terem: ha akad is egy ne-
mes virág, mely oda tévedt, a mérges növé-
nyek elfojtják illatát. Jer, elvezetlek arra a
mezőre, ahol dicsőség és hazaszeretet terem;
ahol senki sem gondol a maga dolgaival, csak
hazájával. Nem kell pénz, mire lett volna
szükség a pénz; a haza oltárára áldozta fel
mindenki vagyonát; ő meg beállott katoná-
nak, a bont védeni. Elment mindenki. Nem
volt külsőség grófi- vagy parasztfü között.
A nemes egy szalmazsákon aludt, a szegény
honvéddel osztzkodott vele sanyargatásban
és dicsőségben. A nők a betegekét apolták;
a gyerekek tépést készítettek, birák, ügyvédek
szegre akasztották a pereket, elmentek a há-
romszínű zászló alá. A haza veszélyben van,
melyik magyar ember tudna akkor nyugodni?
El is ment mindenki, szegény volt odahaza
maradni. Tűz volt minden kebel, amíg az éj-
szak jege be nem fagyasztotta... Akkor
sem dermedt volna még meg ha — — —
De a görög történelem is fényesebb volna, ha
»Ephialtes« neve nem fordulna elő
bennük...

Ősz van. A falevelek sárgulva hagyják
ott szülőhelyüket. Meghalnak, ha övéiktől el-
szakaszadják. Egy aradmegyei kis község ha-
tárában barangoltam az odaváló lelkészszel.
Vadásztunk. A sok sikertelen járkálás után
faradtan dőlünk le a puha fűbe egy faszor-
nyába. Nem messze onnan, vagy negyven
lépésnyire, észrevettem a temetőt.

Körös-körül, a temető árkan belől, sok
hatalmas, erős szomorufűz hajtotta le rá gyá-
szos lombját. Mint egy vastag szemfedél, mely
gyaszt, nyomorúságot takar. A kíváncsiság
oda vezetett. Milyen csend, milyen komor
némaság, mint egy valóságos — temetőben.
Átléptem az árkon és kíváncsiságból-e,
vagy szórakozásból a sírkövek feliratát kez-
dem olvasgatni.

Szemembe ötlött egy hatalmas fekete
márvány sírkő, melyen aranyozott betűkkel
csak a szavakat olvastam:

Tizenégyen 1849. Okt. 6.

Csak bámultam arra a hideg, mozdulat-
lan kőre. Mi és mifele, vagy ki nyugszik
itt?

Tépelődésemben a lelkész zavart meg, a
ki csak most érkezett oda. — Ki nyugszik
itt? — kérdem tőle. Mit jelent ez a szó »ti-
zenégyen«, talán tizenégy katona, hisz erre
nem volt ütközet.

— Újjünk le és megmondom önnek a
»tizenégyek« történetét, szólt a lelkész; és
leültünk a gyepre a sírkő széles árnyába.

— Ezernyolczszáz negyvenkilenc Ok-
tóber hó hatodikát számlálták. Jókora reggel,
vagy két órákor, már apám nem tudott alud-

ni; beteges ember volt. Én egy fél órával ké-
sőbb felkelése után érkeztem haza Aradról,
meghoztam neki ama szomorú hírt, melynek
emlétesére még most is könyezik a szemem.
Nagyon megrendíté tudósításom. Nem szólott
nekem semmit semmiről. Reggel lett. Nagyon
nehezen virradt meg; a nap késétt feljövete-
lével; nem akart tanuja lenni annak a ször-
nyű tettnek... Mikor a nap már egy kissé
magasan volt, kimentünk ketten az udvarra.
A galambokat etette. Mikor a szegény állatok
logjobban szedegettek fel a magokat, apám
levette válláról fegyverét, mely telve apró
söréttel és kőzékkel lőtt. Tizenhárom galamb
maradt ott halva. Szegény apám összeszedte
őket s bevitte szobájába.

Egy fél óra múlva egy lövést hallottam
eldördülni apám szobájában. Berohantam és
ott találtam az én édes apámat halva egy
karosszékekben. Az asztalon pedig a többek kö-
zött a következő tartalmu levelet találtam:

Drága fiám! Utolsó kívánságom, hogy
engem a tizenhárom galambbal együtt teme-
tessék el. Sírkövemre pedig csak ennyit iratass
el, hogy: Tizenégyen.

Abban az órában végezték Aradon a
tizenhárom szabadság hőst...
Weisz Károly.

Debreczentől fél óra járásnyira az
alsó-józsaí uton az újföldön egy tanya

kiadó,

mely áll: 100 katasztrális hold szán-
tóföldből, felszerelve mindennemű gaz-
dasági épülettel 5 hold dohány-
engedély, 44 hold őszi vetéssel

Tudakozódhatni a tulajdonosnál

Jakobovits Aladár urnál,

(Debreczen Kádas-utca 1831. sz.)

Bámulatos olcsó árak!

Ifj. Kovács S.

cézgnél

Kossuth-utca 1-ső tkpéztár épület.

5000 pár

női, férfi és gyermek

cipő

1 frttól kezdve.

Azonkívül

női és férfi

divat cikkek

alkalmi vétel folytán

mesés olcsó árban

beszerezhetők a

fenti cézgnél.

RÓZSA arczke-

nőcs szeplő,

májfoltok, per-

senések ellen

a legjobb

vegyszertári

termék.

A RÓZSA arcz-

kenőcs teljesen

ártalmatlan.

Drogueriánkat

[Gyógyáru és illatszer üzletünket]

ajánljuk a t. közönség

figyelmébe.

FRANCISCS és JÓNA

Debreczen, Kossuth-utca 3.

A rózsza arcz-
kenőcs nem zsi-
ros, nem ava-
sodik soha.A rózsza arcz-
kenőcs nappal
is használhatóA rózsza arcz-
kenőcs üdesé-
get, bájít köl-
csönöz az arcz-
nak.Egy tégely ára
50 kr.

LOHSE'S

Edelweilchen

A legremekb ibolyaillat, mely teljesen hasonlít a frissen szedett ibolya illatához.

Parfüm—Puder—Brillantine—Pipereviz—Szappan—Illatszerpárna.

GUSTÁV LOHSE királyi

udvari szállító

BERLIN W., Jägerstrasse 45/46.

Kapható minden illatszer-, diszmu- és drogua-üzletben

valamint az összes bel- és külföldi fodrászoknál.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos ivenk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.